

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร
ในสถานการณ์ COVID-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปนัดดา วงษ์ศิริ

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2564

**THE RELATIONSHIP BETWEEN CREDIT FACTORS AND
PROFITABILITY IN THE COVID-19 SITUATION OF COMMERCIAL
BANKS LISTED ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND**

PANADDA WONGSIRI

**A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of Requirement
for the Degree of Master of Accountancy Program
College of innovative Business and Accountancy,
Dhurakij Pundit University**

2021

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร
ในสถานการณ์ COVID-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เสนอโดย นางสาวปนัดดา วงษ์ศิริ

สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.เปรมารักษ์ วิลาลัย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ดร.เปรมารักษ์ วิลาลัย)

.....กรรมการ

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

.....คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 2 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2564

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร
ในสถานการณ์ COVID-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
เสนอโดย นางสาวปนัดดา วงษ์ศิริ
สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.เปรมารักษ์ วิลาลัย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผศ.ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(ดร.เปรมารักษ์ วิลาลัย)

.....กรรมการ
(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

.....คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 2 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อสารนิพนธ์	ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไรในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน	ปนัดดา วงษ์ศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.เปรมารัช วิลาลัย
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลในงบการเงินประจำปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2563 วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปร การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์สมมติฐานโดยสมการถดถอยเชิงพหุคูณ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษานี้มีตัวแปรอิสระ คือปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) คุณภาพสินเชื่อ (PPL) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) และสัดส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย (FEE) กับตัวแปรตามคือ ความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ผลการศึกษาพบว่า ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับความสามารถในการทำกำไร และปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) และสัดส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย (FEE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำสำคัญ : ปัจจัยด้านสินเชื่อ ความสามารถในการทำกำไร สถานการณ์ Covid-19

Thematic Paper	The relationship between credit factors and profitability in the Covid-19 situation of commercial banks listed on the stock exchange of Thailand
Researcher	Panadda Wongsiri
Thematic Paper Advisor	Dr.Premarat Vilalai
Department	Accountancy
Academic Year	2020

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the relationship between credit factors and profitability in the Covid-19 situation among commercial banks listed on the stock exchange of Thailand. The samples used in this study were commercial banks listed on the stock exchange of Thailand. Data collection was done by collecting information from annual financial statements ranging from 2018 to 2020. The methods of study used in this research used preliminary analysis of data characteristics of the study sample, descriptive analysis of variables, analysis of the relationship between independent variables and hypothesis analysis by using multiple regression equations. The statistical significance level was set to 0.05.

The independent variables in this research are non-performing loans (NPL), loan quality (PPL), operating efficiency (OPE), working liquidity (LD), interest margin (NIM), and non-interest income (FEE). With the dependent variable being the ability to make create profit (Adj. ROA). The results showed that the difference in interest margin (NIM) is correlated in the same direction with the statistic significant level of 0.05. The profitability in the number of non-performing loans (NPL), operating efficiency (OPE), working liquidity (LD) and non-interest income (FEE) ratio were all related in the same direction. However, it is not statistically significant with profitability in the Covid-19 situation of commercial banks listed on the Stock Exchange of Thailand.

Keywords: credit factor, profitability, Covid-19 situation

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะไม่สำเร็จล่วงไปด้วยดีหากปราศจากความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ และการสละเวลาในการแก้ไขและการตรวจทาน รวมถึงกำลังใจจากบุคคลต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ศึกษาสามารถจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ดร.เปรมารัช วิลาลัย ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช คำสุพรหม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และ ดร.อริสรา ธาณิธนานนท์ ที่ได้กรุณามาเป็นกรรมการเข้าร่วมฟังการนำเสนอสารนิพนธ์ รวมถึงยังได้ให้คำแนะนำที่ช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อน ที่ได้ให้การสนับสนุนความคิดเห็นและความรู้เชิงวิชาการ รวมถึงกำลังใจ ในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จล่วงไปด้วยดี และหากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ปนัดดา วงษ์ศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามประกาศของ ธปท.....	6
2.2 แนวคิดมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้.....	16
2.3 แนวคิดการวิเคราะห์ห้บการเงินธนาคารพาณิชย์.....	18
2.4 แนวคิดหลักการในการวิเคราะห์สินเชื่อ.....	22
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	27
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	30
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4.1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา.....	34
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปร (Descriptive Statistics).....	34
4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Coefficient).....	36
4.4 การวิเคราะห์สมมติฐาน.....	40
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	44
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	44
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	45
5.3 ข้อจำกัด.....	49
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	51
ประวัติผู้เขียน.....	55

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	7
2.2	11
3.1	29
4.1	34
4.2	35
4.3	35
4.4	37
4.5	38
4.6	40
4.7	43

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยจากสถานการณ์ COVID-19 ระยะที่ 2.....	9
2.2 การจัดชั้นกันสำรองตามมาตรการให้ความช่วยเหลือ ธปท.....	15
2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	27

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรืออีกชื่อที่รู้จักกันดีคือ COVID-19 มีต้นกำเนิดจากเมืองอู่ฮั่นประเทศจีน ในช่วงเดือนธันวาคม ปี 2562 ซึ่งต่อมาได้พบยืนยันผู้ป่วยและการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในหลายประเทศทั่วโลก กลุ่มผู้ป่วยรุนแรงส่วนมากเป็นผู้สูงอายุและมีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น จนกระทั่งเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization-WHO) จึงได้ออกประกาศให้โรคโควิด 19 เป็น “การระบาดใหญ่ (pandemic)” คือ การที่โรคแพร่ระบาดจากคนสู่คนได้ง่าย โดยเกิดขึ้นพร้อมกันในพื้นที่ทั่วโลก เมื่อโควิด-19 เริ่มแพร่กระจายไปยังประเทศและตลาดอื่น ๆ มีการประเมินมาตรการที่เข้มงวดการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการเงินและข้อจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความผันผวนในตลาดหุ้น ในทางตรงกันข้ามข้อจำกัดที่กำหนดไว้สำหรับการบริหารจัดการภายในประเทศและการใช้นโยบายการคลังที่สูงขึ้น มีผลกระทบในเชิงบวกต่อระดับของกิจกรรมทางเศรษฐกิจแม้ว่าจำนวนผู้ป่วยที่ยืนยันการติดเชื้อเพิ่มขึ้นไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งการระบาดใหญ่ของ COVID-19 นอกจากนี้ยังจุดประกายความกลัวว่าจะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและภาวะถดถอย ความห่างเหินทางสังคมการแยกตัวและข้อจำกัด ในการเดินทางทำให้พนักงานในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจลดลงและทำให้ต้องสูญเสียงานจำนวนมาก โรงเรียนได้ปิดตัวลง ความต้องการสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ลดลง ในทางตรงกันข้ามความต้องการเวชภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (Maria Nicola et al, 2020) แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกจะเริ่มคลี่คลาย ภาคธุรกิจเริ่มกลับมาดำเนินการได้ แต่กลุ่มธุรกิจธนาคารและตลาดทุน ยังคงเผชิญกับความท้าทายในช่วงหลังการแพร่ระบาดจากปัญหาเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภายในประเทศถดถอย รวมทั้งผลกระทบจากมาตรการของภาครัฐที่ต้องการให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนและประชาชน ทำให้ธุรกิจธนาคารและตลาดทุนต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวางกลยุทธ์เพื่อรับมือกับโลกหลังโควิด-19 ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวที่ธุรกิจธนาคารและ

ตลาดทุนต่างเน้นไปที่การช่วยเหลือลูกค้า และสนับสนุนนโยบายจากภาครัฐ (บุญเลิศ กมลชนกกุล, 2563)

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยมีการจ้างแรงงานลดลง เห็นได้จากสถานประกอบการขอใช้มาตรา 75 เพื่อหยุดกิจการชั่วคราว จากรายงานกระทรวงพาณิชย์ การยกเลิกกิจการส่วนใหญ่จะเป็นกิจการขนาดเล็ก หรือ SMEs ไม่ว่าจะ เป็นธุรกิจภาคโรงแรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคงานบริการ และเกษตรกรรม ส่งผลกระทบต่อรายได้ ลูกจ้าง พนักงาน และบริษัท (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ใน สภาวะยังคงมีความไม่แน่นอนสูง และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจในวงกว้าง ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดยเน้นการให้ ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องและการเร่งปรับ โครงสร้างหนี้ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ให้บริการทางการเงิน รวม 9 แห่ง กำหนด มาตรการขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ทุกรายที่ใช้ผลิตภัณฑ์บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล เช่าซื้อ ลิขสิทธิ์ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อธุรกิจ SMEs โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อ ช่วยบรรเทาภาระให้ลูกหนี้ เช่น โดยการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เปลี่ยนสินเชื่อจากระยะสั้น เป็นระยะยาว เลื่อนการชำระค่างวด ลดดอกเบี้ย การคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราตลาด รวมไปถึง การชะลอการยึดทรัพย์ เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

เนื่องด้วยจากการรายงานข้อมูลการดำเนินงานของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในไตรมาสที่ 2 เป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบโดยตรงมากที่สุดจากการปิดเมืองและการหยุดชะงัก ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์มีการปรับลดไปจากช่วงเวลา เดียวกันของปีที่แล้วกว่า 35% ซึ่งถือว่าเป็นการหดตัวของกำไรที่รุนแรงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องมาจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยตามนโยบายทำให้มีการปรับลดภาระดอกเบี้ยเงินฝาก ออมทรัพย์ลง แม้รายได้อื่น ๆ จะมีการปรับลดลงบ้าง และสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากคือต้นทุน ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ โดยมีการปรับเพิ่มการตั้งสำรองให้มากขึ้นในไตรมาสที่ 2 ยอดการ ตั้งสำรองรวมสูงกว่า 7.2 หมื่นล้านบาท การตั้งสำรองที่สูงขึ้นมีต้นเหตุมาจากความกังวลที่อัตราหนี้ เสียจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต (นริศ สถาผลเดชา, 2563) ในทางเดียวกันนั้นจากการระบาดของไวรัส โควิด-19 สร้างแรงกดดันธุรกิจและเป็นผลกระทบทางลบของธุรกิจธนาคาร ซึ่งในปัจจุบันภาค การธนาคารกำลังเผชิญกับแนวโน้มการปรับตัวเพิ่มขึ้นของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เนื่องจาก ปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัส ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่มีสถานะการเงินที่ อ่อนแอจะมีความเปราะบางอย่างมากต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อ โดยเฉพาะในกลุ่ม

ลูกหนี้ที่ไม่ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ 16% ของสินเชื่อรวม หากอัตราการว่างงานปรับตัวเพิ่มขึ้น (จารุวรรณ เอี่ยมยิ่งพานิช, 2563)

ทั้งนี้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีการนำมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก Covid-19 จากธนาคารแห่งประเทศไทยมาใช้กับลูกหนี้เท่านั้น ว่าปัจจัยด้านสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงกันข้าม ในช่วงสถานการณ์ Covid-19 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงินที่เปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อที่จะสามารถวางแผนการลงทุนในอนาคตและคาดการณ์สภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การศึกษานี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีสมมติฐานของการศึกษาดังต่อไปนี้

H_1 : ปริมาณสินเชื่อต่อคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_2 : คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_3 : ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_4 : สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_5 : ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_6 : สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้น ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ สามารถทำให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร เจ้าของกิจการ ใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการลงทุนในอนาคตและคาดการณ์สภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในช่วงสถานการณ์ Covid-19

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะนำข้อมูลรายงานทางการเงินสำหรับงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับประจำปี 2561-2563 และนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง เป็นการวัดความสามารถของกิจการในการทำกำไร อันหมายถึงความสำเร็จของกิจการในการดำเนินงานธุรกิจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การศึกษานี้ ความสามารถในการทำกำไร วัดโดย Adjusted Return on Assets : Adj.ROA คำนวณมาจาก ROA หักด้วย Median ROA

ธนาคารพาณิชย์ หมายถึง บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์และให้หมายความรวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์

สินเชื่อ หมายถึง ความสามารถในการกู้ยืมเงิน หรือความสามารถในการได้รับสินค้าบริการเป็นเงินเชื่อ โดยมีค้ำประกันสัญญาว่าจะชำระคืน (Repayment) ในอนาคต

อัตราส่วนทางการเงินสำหรับธนาคารพาณิชย์ หมายถึง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในงบการเงินเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายการหนึ่งกับรายการหนึ่ง การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จำเป็นต้องทำการเปรียบเทียบ กับข้อมูลในอดีต หรือเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐาน

หรืออัตราส่วนถัวเฉลี่ยของอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงสถานะการเงิน จุดแข็งจุดอ่อนของบริษัท และแนวโน้มในอนาคตของบริษัททำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแผนการบริหารการเงินให้เกิดประสิทธิภาพได้ การศึกษาครั้งนี้ใช้อัตราส่วน ประกอบด้วย อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม อัตราส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม อัตราส่วนต่างดอกเบี้ยรับสุทธิ อัตราส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้จัดทำการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงได้ศึกษาและรวบรวมทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงรายละเอียดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามประกาศของ ธปท.
- 2.2 แนวคิดมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้
- 2.3 แนวคิดการวิเคราะห์ห้วงการเงินธนาคารพาณิชย์
- 2.4 แนวคิดหลักการในการวิเคราะห์สินเชื่อ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามประกาศของ ธปท.

2.1.1 มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และมาตรการควบคุมโรคที่ตามมาย่อมมีผลกระทบต่อรายได้ของประชาชน เพื่อลดภาระทางการเงินให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะผู้ที่เป็หนี้ แบงก์ชาติจึงทำงานร่วมกับสถาบันการเงินเพื่อออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องและการเร่งปรับโครงสร้างหนี้ และแบงก์ชาติก็ปรับปรุงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดชั้นและการกันเงินสำรองเพื่อให้สถาบันการเงินให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 2.1 มาตรการขั้นต่ำช่วยเหลือลูกหนี้ตามมาตรการช่วยเหลือระยะที่ 1

ประเภทสินเชื่อ	รายละเอียด
บัตรเครดิตและสินเชื่อเงินสดหมุนเวียน	ลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำเหลือ - 5% ในปี 2563-64 - 8% ในปี 2565 - 10% ในปี 2566 นอกจากนี้ ลูกหนี้สามารถแปลงหนี้เป็นสินเชื่อระยะยาวที่ดอกเบี้ยต่ำลงได้
สินเชื่อส่วนบุคคลที่ผ่อนชำระเป็นงวด และสินเชื่อจํานำทะเบียนรถ	- ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ : เลื่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 3 เดือน - ผู้ให้บริการอื่น : เลือกระหว่าง เลื่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 3 เดือน หรือ ลดค่างวดอย่างน้อย 30% ของค่างวดเดิม 6 เดือน
สินเชื่อเช่าซื้อ - รถมอเตอร์ไซด์ วงเงินไม่เกิน 35,000 บาท - รถทุกประเภท วงเงินไม่เกิน 250,000 บาท ลีสซิ่ง มูลหนี้คงเหลือไม่เกิน 3 ล้านบาท	ผู้ให้บริการเลือกระหว่าง เลื่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 3 เดือน หรือ พักชำระเงินต้น 6 เดือน
สินเชื่อบ้าน วงเงินไม่เกิน 3 ล้านบาท	พักชำระเงินต้น 3 เดือน และลดดอกเบี้ยให้ตามความเหมาะสม
สินเชื่อธุรกิจ วงเงินไม่เกิน 20 ล้านบาท	พักชำระเงินต้น 3 เดือน และลดดอกเบี้ยให้ตามความเหมาะสม (มาตรการนี้ถูกทดแทนด้วยมาตรการเลื่อนกำหนดชำระหนี้)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563

การเลื่อนกำหนดชำระหนี้ จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายได้ในระยะสั้น แต่ดอกเบี้ยจะยังเดินอยู่ เมื่อพ้นช่วงนี้แล้วก็จะค่อย ๆ ทอยจ่ายดอกเบี้ยในช่วงที่เลื่อนกำหนดชำระหนี้ โดยอาจเป็นการจ่ายงวดสุดท้ายครั้งเดียว กระจายจ่ายในแต่ละงวดที่เหลือเท่า ๆ กัน หรือขยายจำนวนงวดการผ่อนออกไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ยังส่งผลกระทบต่อต่อเนื่องต่อระบบเศรษฐกิจ แม้ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้ผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ที่ช่วยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจได้กลับมาขับเคลื่อนได้อีกครั้งหนึ่ง ผลกระทบที่มีต่อรายได้ของประชาชนอาจยังต้องใช้เวลานานตัวอีกระยะ แต่มาตรการช่วยเหลือดังกล่าวที่จะเริ่มทยอยครบกำหนดลงตั้งแต่ช่วงสิ้นเดือน ธ.ค. 2563 อาจยังไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ลูกหนี้รายย่อยสามารถผ่านช่วงที่มีความไม่แน่นอนสูงนี้ไปได้ ธปท. จึงได้หารือกับผู้ให้บริการทางการเงิน ประกอบด้วย สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สมาคมและชมรมของผู้ให้บริการทางการเงินรวม 9 แห่ง ออกมาตรการเพิ่มเติมระยะที่ 2 เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย โดยมาตรการนี้จะเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้รายย่อยเพื่อให้ยังคงมีกระแสเงินสดสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและเพื่อประกอบอาชีพ สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. ปรับลดเพดานดอกเบี้ยเป็นการทั่วไป ร้อยละ 2 - 4 ต่อปี สำหรับบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (มีผลตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2563)

2. เพิ่มวงเงินบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับประเภทวงเงินหมุนเวียนหรือที่ผ่อนชำระเป็นงวด สำหรับลูกหนี้ที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงินเพิ่มเติม และมีพฤติกรรมการชำระหนี้ที่ดีมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท ขยายวงเงินจากเดิม 1.5 เท่า เป็น 2 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นการชั่วคราวถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 (มีผลตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2563)

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

UPDATE มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย จากสถานการณ์ COVID-19 ระยะที่ 2

ลูกหนี้สามารถลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. – 31 ธ.ค. 63

ประเภทสินเชื่อ	มาตรการการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ขั้นต่ำ
 บัตรเครดิต	เปลี่ยนเป็นสินเชื่อระยะยาว 48 งวด หรือ ขยายเวลาชำระหนี้ ดอกเบี้ยไม่เกิน 12% (พิจารณาให้ใช้วงเงินที่สอดคล้องความสามารถในการชำระหนี้)
 สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีวงเงินหมุนเวียน เช่น บัตรกดเงินสด	<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราผ่อนขั้นต่ำ ตามความสามารถในการชำระหนี้ หรือ เปลี่ยนเป็นสินเชื่อระยะยาว 48 งวด หรือขยายเวลาชำระหนี้ ดอกเบี้ยไม่เกิน 22% (พิจารณาให้ใช้วงเงินที่สอดคล้องความสามารถในการชำระหนี้)
 สินเชื่อส่วนบุคคลที่ผ่อนชำระเป็นงวด และ สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ	ลดค่าวงค้อย่างน้อย 30% โดยคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 22%
 ไม่จำกัดวงเงิน เดิม: มอเดอริไซซ์ : ไม่เกิน 35,000 บาท รถยนต์ทุกประเภท : ไม่เกิน 250,000 บาท	<ul style="list-style-type: none"> เลื่อนชำระค่างวด (เงินต้นและดอกเบี้ย) 3 เดือน หรือ ลดค่างวดโดยขยายเวลาการชำระหนี้
 ไม่จำกัดวงเงิน เดิม : ไม่เกิน 3 สบ.	<ul style="list-style-type: none"> เลื่อนชำระค่างวด (เงินต้นและดอกเบี้ย) 3 เดือน หรือ เลื่อนชำระเงินต้น 3 เดือน และพิจารณาลดดอกเบี้ยให้ตามความเหมาะสม หรือ ลดค่างวดโดยขยายเวลาการชำระหนี้

- กรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญา หรือมาตรการขั้นต่ำ หรือมาตรการอื่น ให้ผู้ให้บริการทางการเงินเร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้
- ผู้ให้บริการทางการเงินต้องจัดให้มีแผนปรับโครงสร้างหนี้ในลักษณะเดียวกับคลินิกแก้หนี้ สำหรับลูกหนี้ที่เป็น NPL

ภาพที่ 2.1 มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยจากสถานการณ์ COVID-19 ระยะที่ 2

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563

3. มาตรการขั้นต่ำเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยระยะที่ 2 (มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563) ขยายขอบเขตและระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก Covid-19 และไม่เป็น NPLs ณ วันที่ 1 มีนาคม 2563 โดยผู้ให้บริการทางการเงินต้องจัดให้มีทางเลือกความช่วยเหลือขั้นต่ำให้ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบได้เลือกตามประเภทสินเชื่อ เช่น

การผ่อนชำระขั้นต่ำ การเปลี่ยนสินเชื่อระยะสั้นเป็นระยะยาว การลดค่างวด การเลื่อนชำระค่างวด หรือเงินต้น เป็นต้น และกำหนดให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอต่อการตัดสินใจของลูกค้า เช่น เปรียบเทียบภาระหนี้เดิมและหนี้ใหม่ จำนวนหนี้และจำนวนงวดที่เพิ่มขึ้น และดอกเบี้ยที่ลูกค้าต้องจ่ายเพิ่มจากการขอเลื่อนชำระหนี้ รายละเอียด ดังนี้

การช่วยเหลือตามมาตรการขั้นต่ำข้างต้นจะไม่ถือว่าเป็นการผัดผ่อนชำระหนี้ จึงไม่สามารถเรียกเก็บเบี้ยปรับ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และในกรณีที่ลูกหนี้ประสงค์จะชำระหนี้ก่อนกำหนด จะต้องไม่มีการคิดค่าเบี้ยปรับ (prepayment fee)

4. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ผู้ให้บริการทางการเงินต้องเร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อช่วยบรรเทาภาระให้ลูกหนี้ เช่น โดยการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เปลี่ยนสินเชื่อจากระยะสั้นเป็นระยะยาว เลื่อนการชำระค่างวด ลดดอกเบี้ย และกรณีลูกหนี้ได้รับผลกระทบจนเป็น NPLs ขอให้พิจารณาชะลอการยึดทรัพย์

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นทางเลือกที่ช่วยให้ลูกหนี้ดำเนินชีวิตหรือธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องหลังสถานการณ์โควิด 19 แยกชาติจึงสนับสนุนให้ลูกหนี้และสถาบันการเงินร่วมมือกันในการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้และหาทางออกร่วมกัน ลดโอกาสที่ลูกหนี้จะกลายเป็นลูกหนี้เสีย

“การปรับปรุงโครงสร้างหนี้” ตามแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย ให้คำจำกัดความดังนี้ “การปรับโครงสร้างหนี้” (Debt Restructuring : DR) หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เกิดจากความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกค้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น

1. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกค้าที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (NON-NPL) ซึ่งเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในลักษณะเชิงป้องกัน (Pre-emptive) ตั้งแต่เริ่มมีสัญญาณของการมีปัญหาในการชำระหนี้ โดยลูกหนี้ยังไม่เป็นหนี้ที่ด้อยคุณภาพ (NPL) แต่มีส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกค้าที่ด้อยคุณภาพ (NPL) ถือเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Troubled Debt Restructuring : TDR) ไม่ว่าจะมีส่วนสูญเสีย

ตารางที่ 2.2 สรุปการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการรายงานข้อมูล

สถานะของลูกหนี้	การปรับปรุงโครงสร้างหนี้		การรายงานข้อมูลลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต่อบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (NCB)
	มีส่วนสูญเสีย	ไม่มีส่วนสูญเสีย	
ลูกหนี้ที่ค้ำคุณภาพ	เป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (TDR)		รายงาน “วันที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้”
ลูกหนี้ที่ไม่ค้ำคุณภาพ	เป็น DR	ไม่เป็น DR	ไม่ต้องรายงาน “วันที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้”

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563

หากสถาบันการเงินมีการปรับเงื่อนไขของสัญญาตามประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกหนี้ โดยลูกหนี้ไม่มีความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้น เช่น การลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ตามภาวะตลาด จะไม่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) โดยมีทางเลือกการปรับโครงสร้างหนี้

1. ยืดหนี้ การยืดหรือขยายระยะเวลาชำระหนี้ นิยมใช้กันมากที่สุดเพื่อช่วยให้ภาระการผ่อนสอดคล้องกับรายได้ที่ลดลง เช่น สินเชื่อระยะเวลาผ่อน 10 ปี ผ่อนมาแล้ว 6 ปี เหลือ 4 ปี เริ่มผ่อนไม่ไหว จะขอขยายให้ยาวออกไป เพื่อทำให้ยอดผ่อนชำระต่อเดือนปรับลดลง สถาบันการเงินอาจพิจารณาอายุตัวของผู้กู้ประกอบด้วย ซึ่งในอดีตค่าเฉลี่ยของระยะเวลาผ่อนชำระหลังจากที่ปรับโครงสร้างหนี้อยู่ที่ประมาณ 8 ปี

2. พักชำระเงินต้น ช่วยลดภาระการผ่อนชั่วคราว โดยปกติค่างวดที่ผ่อนชำระประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เงินต้นกับดอกเบี้ย เช่น เดิมสัญญาเงินกู้กำหนดค่างวดผ่อนชำระเท่ากันทุกเดือน เดือนละ 20,000 บาท ประกอบด้วยเงินต้น 8,000 บาท และดอกเบี้ย 12,000 บาท การพักชำระเงินต้นจะทำให้ค่างวดเหลือเพียง 12,000 บาท แต่การผ่อนแบบนี้เงินต้นจะไม่ลดลงในช่วงพัก จะส่งผลให้ลูกหนี้ต้องจ่ายเงินก้อนใหญ่ขึ้นในช่วงท้ายสัญญา (balloon) หรือทำให้ต้องเป็นหนี้และแบกภาระดอกเบี้ยนานขึ้น สถาบันการเงินอาจพิจารณาพักชำระเงินต้น เป็นเวลา 3-6 เดือน แต่เมื่อสถานการณ์ดีขึ้น ลูกหนี้อาจนำเงินก้อนมา “โปะ” เพื่อลดหนี้ก่อนถึงกำหนดตามสัญญา ซึ่งจะทำให้

ภาระดอกเบี้ยจ่ายมีจำนวนลดลง และหนี้หมดเร็วขึ้น ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาแบงก์ชาติก็ได้รับแรงค์ปรับปรุงเรื่องการชำระหนี้ก่อนครบกำหนด (prepayment) ให้มีการปฏิบัติที่เป็นธรรมมากขึ้นด้วย

3. ลดอัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ลดลง ทำให้ค่าวงที่จ่ายแต่ละเดือนแบ่งไปตัดลดเงินต้นได้มากขึ้น และเมื่อเงินต้นลด ภาระดอกเบี้ยก็จะลดลง เช่น เรากู้ยืมโดยมีอัตราดอกเบี้ย MOR+2% ต่อปี ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจทำให้ผ่อนชำระที่อัตราดอกเบี้ยเดิมไม่ไหว สามารถยื่นเรื่องขอลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ต่ำลง สถาบันการเงินพิจารณาให้หรือไม่ ดูจากหลายปัจจัย เช่น ต้นทุนของสถาบันการเงินประวัติการผ่อนชำระของลูกค้านี้ ประเภทสินเชื่อ และหลักประกัน เป็นต้น

4. ยกหรือผ่อนปรนดอกเบี้ยผิคนัดชำระหนี้ เมื่อต้นปี 2563 แบงก์ชาติได้ประกาศให้สถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยปรับบนฐานของวงที่ผิคนัดชำระจริงเท่านั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และให้ความสำคัญกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้านี้เป็นรูปธรรมมากขึ้นด้วย สถาบันการเงินสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยปรับได้ แต่ต้องไม่เป็นภาระแก่ลูกค้าเงินเกินสมควร หรือเป็นเหตุที่ทำให้ภาระหนี้สูงจนชำระไม่ได้ กลายเป็นหนี้เสียในเวลาต่อมา

5. เพิ่มเงินทุนหมุนเวียน ในภาวะที่เหตุการณ์ในอนาคตมีความไม่แน่นอนสูง เงินทุนหมุนเวียน (working capital : WC) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเหลือกิจกรรมในยามที่ลำบาก ให้มีโอกาสฟื้นกลับอย่างรวดเร็วได้ในภายหลัง แบงก์ชาติจึงสนับสนุนให้สถาบันการเงินให้สินเชื่อ WC ใหม่แก่กิจการที่มีศักยภาพ โดยแยกการจัดชั้นสินเชื่อ WC นี้ออกจากสินเชื่ออื่นซึ่งอาจจะเป็น NPL ไปแล้ว ช่วยให้อกิจการยังมีบัญชีสินเชื่อสถานะปกติไว้ใช้งานได้

6. เปลี่ยนประเภทหนี้ หนี้ที่อัตราดอกเบี้ยแพงควรถูกเปลี่ยนประเภทเป็นหนี้ที่อัตราดอกเบี้ยถูกลง เช่น ลูกหนี้ SMEs ใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตเงินสดเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนอัตราดอกเบี้ยสูง 18% และ 28% หรือลูกหนี้มีวงเงิน O/D ใช้งานเต็ม สถาบันการเงินอาจพิจารณาเปลี่ยนจากสินเชื่อหมุนเวียนที่อัตราดอกเบี้ยแพงเหล่านี้ ไปเป็นสินเชื่อแบบมีกำหนดระยะเวลาชำระ (term loan) ที่ดอกเบี้ยถูกลง

7. ปิดจบด้วยเงินก้อน หากพอมีความสามารถหาเงินก้อนได้จำนวนหนึ่ง เช่น จากเงินออม จากการยืมญาติมิตร หรือจากการขายทรัพย์สิน ถึงแม้จะไม่มากแต่ยอดหนี้ที่มีอยู่ แต่ก็สามารถเจรจาขอส่วนลดให้เพียงพอต่อการปิดหนี้จบทั้งบัญชีได้ ซึ่งจะทำให้หมดภาระค่าวงรายเดือนไปอีกหนึ่งก้อน สถาบันการเงินอาจกำหนดให้ชำระเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสั้น ๆ 6 เดือน หรือเพียง 1-2 วง

8. รีไฟแนนซ์ (refinance) คือการปิดสินเชื่อจากเจ้าหนี้เดิมและย้ายไปใช้สินเชื่อของเจ้าหนี้ใหม่ที่ให้เงื่อนไขดีกว่า เช่น อัตราดอกเบี้ยถูกลง โดยนำหนี้ใหม่ไปชำระหนี้เดิมที่ค้าง

อยู่ก่อน ในประเทศไทยอาจคุ้นเคยกับการรีไฟแนนซ์สินเชื่อบ้านและสินเชื่อธุรกิจที่มีหลักประกัน อยู่ระดับหนึ่งแล้ว อย่างไรก็ตาม แบงก์ชาติได้เริ่มสนับสนุนให้เกิดตลาดรีไฟแนนซ์สำหรับหนี้อัตราดอกเบี้ย บัตรกดเงินสด สินเชื่อส่วนบุคคล (หนี้อัตราดอกเบี้ย) โดยเมื่อต้นปี 2563 มีสถาบันการเงินเปิดตัวเข้ามานำเสนอผลิตภัณฑ์ รีไฟแนนซ์หนี้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ได้แก่ ธนาคารออมสิน ซึ่งรับรีไฟแนนซ์หนี้อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกหนี้ที่มีวินัยทางการเงินและประวัติการชำระดี (คมนัน ไทรงาม, 2563)

2.1.3 เกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

หลักเกณฑ์การกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงิน

"เงินสำรอง" หมายความว่า เงินสำรองที่กันไว้เพื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและเพื่อการด้อยค่าสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงินที่อาจเสียหาย ทั้งนี้ สถาบันการเงินจะต้องกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงินจัดชั้นแต่ละประเภทตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่ระบุในประกาศฉบับนี้

"ภาระผูกพันทางการเงิน" หมายความว่า ภาระผูกพันทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย ภาระผูกพันวงเงินสินเชื่อ (loan commitment) และสัญญาค้ำประกันทางการเงิน

1. สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายและมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (ยกเว้นตราสารทุน) และภาระผูกพันทางการเงิน สถาบันการเงินต้องกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายและมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (ยกเว้นตราสารทุน) และภาระผูกพันทางการเงิน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสินทรัพย์ทางการเงินหรือภาระผูกพันทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายและมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อซื้อหรือเมื่อเกิดรายการ (purchased or originate credit-impaired) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

1.1 ให้สถาบันการเงินใช้มูลหนี้ ซึ่งรวมยอดคงค้างของต้นเงิน รายได้ดอกเบี้ยค้างรับ รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและรายการอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง หรือมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน เป็นฐานในการคำนวณเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายและมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (ยกเว้นตราสารทุน) หรือภาระผูกพันทางการเงิน แล้วแต่กรณี

1.2 ให้สถาบันการเงินกันเงินสำรองตามลักษณะการจัดชั้นสินทรัพย์ทางการเงิน และภาระผูกพันทางการเงิน ดังนี้

1.2.1 สินทรัพย์ทางการเงินและภาระผูกพันทางการเงิน ที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (non-performing) และสินทรัพย์ทางการเงินและภาระผูกพันทางการเงิน ที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (under-performing) ให้สถาบันการเงินกันเงินสำรองอย่างน้อย

ในอัตราร้อยละ 100 ของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุ (lifetime expected credit Losses) โดยคำนวณจากผลต่างระหว่างมูลหนี้หรือมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน กับกระแสเงินสดที่สถาบันการเงินคาดว่าจะได้รับซึ่งต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่ลูกหนี้จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาตลอดอายุของสินทรัพย์ทางการเงินหรือภาระผูกพันทางการเงินที่สถาบันการเงินได้คาดการณ์ไว้ คิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 สินทรัพย์ทางการเงินและภาระผูกพันทางการเงิน ที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing) ให้สถาบันการเงินกันเงินสำรองอย่างน้อย ในอัตราร้อยละ 100 ของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน 12 เดือนข้างหน้า (12 month expected credit losses) โดยคำนวณจากผลต่างระหว่างมูลหนี้หรือมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน กับกระแสเงินสดที่สถาบันการเงินคาดว่าจะได้รับซึ่งต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่ลูกหนี้จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาภายใน 12 เดือนข้างหน้า คิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

1.3 ให้สถาบันการเงินประมาณการกระแสเงินสดที่สถาบันการเงินคาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1.3.1 ให้สถาบันการเงินกำหนดสมมติฐานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการกระแสเงินสดอย่างเหมาะสมตามภาวะเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทั้งในปัจจุบัน และที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต และต้องทบทวนประมาณการกระแสเงินสดดังกล่าวอย่างน้อยทุกงวดการบัญชี

1.3.2 ในกรณีที่สถาบันการเงินคาดว่าจะได้รับกระแสเงินสดจากการจำหน่าย หลักประกัน ให้สถาบันการเงินนำมูลค่าของหลักประกันซึ่งได้ประเมินราคาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการประเมินราคาหลักประกันและ อสังหาริมทรัพย์การขายที่ได้มาจากการรับชำระหนี้ การประกันการให้สินเชื่อ หรือที่ซื้อจากการขายทอดตลาดของสถาบันการเงิน มาใช้ประกอบการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกันดังกล่าว โดยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกันที่คำนวณได้ ต้องไม่สูงกว่าวงเงินที่ระบุในสัญญาจำนำ สัญญาจำนอง สัญญาค้ำประกัน สัญญาหลักประกันทางธุรกิจ หรือสัญญาอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด

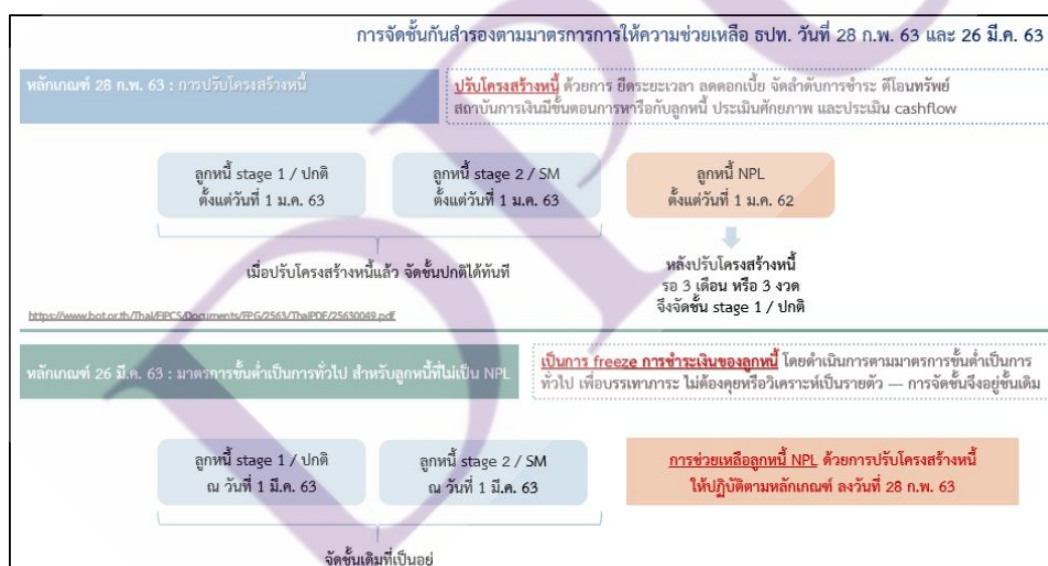
2. สินทรัพย์นอกเหนือจากสินทรัพย์ทางการเงิน สถาบันการเงินต้องกันเงินสำรอง สำหรับสินทรัพย์นอกเหนือจากสินทรัพย์ทางการเงินในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าสินทรัพย์ที่มีการจัดชั้นเป็นสินทรัพย์ที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (non-performing) ตามลักษณะการจัดชั้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า สมมติฐาน ปัจจัย และวิธีการคำนวณการกันเงินสำรองไม่

เหมาะสม อาจสั่งการให้สถาบันการเงินกันเงินสำรองเพิ่มเติม เปลี่ยนสมมติฐาน ปัจจัยของวิธีการคำนวณเงินกันสำรอง หรือดำเนินการอื่นใดเพิ่มเติมได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

การจัดชั้นกันสำรองตามมาตรการให้ความช่วยเหลือ ธปท.

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (NON-NPL) สถาบันการเงินสามารถจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นชั้นที่ไม่มี การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing หรือ stage 1) ได้ทันที หากวิเคราะห์ฐานะและกิจการของลูกหนี้แล้วเห็นว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ โดยไม่ต้องรอดูติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และให้ถือว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดังกล่าวเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในลักษณะเชิงป้องกัน (pre-emptive) โดยไม่ถือเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Troubled Debt Restructuring: TDR)

2. การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ (NPL) สถาบันการเงินสามารถจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นชั้น performing ได้ หากลูกหนี้สามารถชำระเงินตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลา 3 เดือนหรือ 3 งวดการชำระเงิน แล้วแต่ระยะเวลาใดจะนานกว่า

ภาพที่ 2.2 การจัดชั้นกันสำรองตามมาตรการให้ความช่วยเหลือ ธปท.

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563

3. การให้สินเชื่อประเภทเงินทุนหมุนเวียน (working capital) แก่ลูกหนี้เพิ่มเติม เพื่อเสริมสภาพคล่องให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในระหว่างการปรับปรุงโครงสร้าง

หนี้ สถาบันการเงินสามารถจัดชั้นสินเชื่อดังกล่าวเป็นรายบัญชีได้ หากลูกหนี้มีกระแสเงินสดรองรับการชำระหนี้ หรือหากพิจารณาจากปัจจัยอื่นแล้วเห็นว่าลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้

4. โครงการแก้ไขปัญหานี้ที่กำหนดเงื่อนไขการขอผ่อนผันชำระหนี้อันเนื่องมาจากกรณีลูกหนี้ได้รับผลกระทบตามหนังสือฉบับนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุจำเป็นที่ได้รับความเห็นชอบจาก ธปท. ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงการแก้ไขปัญหานี้ของประชาชนที่มีเจ้าหนี้หลายรายและที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ ในการพิจารณาการเปลี่ยนการจัดชั้นเป็น stage 2 สถาบันการเงินสามารถแนวทางการพิจารณาการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Significant Increase in Credit Risk : SICR) ของ ธปท. ตามที่กำหนดในเอกสารแนบมาใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

2.2 แนวคิดมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีให้ใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย (สภาวิชาชีพบัญชี, 2563) ให้เป็นทางเลือกกับทุกกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามแนวทางในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ธปท.ผนส. (23) ว. 276/2563 เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 และหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ธปท.ผนส.(01) ว. 380/2563 เรื่อง มาตรการการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้เพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2563 หรือ มาตรการอื่นใดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติม

แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับการจัดชั้นลูกหนี้ที่เข้าตามลักษณะ โดยขอบเขตลูกหนี้ตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ หมายรวมถึง ลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ ลูกหนี้ขนาดกลางและขนาดย่อม และลูกหนี้รายย่อย ซึ่งยังคงมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจหรือสามารถชำระหนี้ได้ในอนาคต และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 หรือจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงและให้ถือปฏิบัติตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยมีแนวทางการพิจารณาดังนี้

1. ลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (Stage 1 หรือ Stage 2) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

2. ลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ (Stage 3) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เว้นแต่กิจการสามารถพิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้ด้อยคุณภาพที่เกิดก่อน 1 มกราคม 2562 เป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่กล่าวข้างต้น กิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบให้ถือปฏิบัติดังนี้

2.2.1 การจัดชั้น

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (NON-NPL) กิจการสามารถจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นชั้นที่ไม่มี การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing หรือ Stage 1) ได้ทันที หากวิเคราะห์ฐานะและกิจการของลูกหนี้แล้ว เห็นว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้โดยไม่ต้องรอดิตตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และให้ถือว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดังกล่าวเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในลักษณะเชิงป้องกัน (pre-emptive) โดยไม่ถือเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Troubled Debt Restructuring: TDR)

2. การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ (NPL) กิจการสามารถจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นชั้น performing ได้ หากลูกหนี้สามารถชำระเงินตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลา 3 เดือนหรือ 3 งวดการชำระเงินแล้วแต่ระยะเวลาใดจะนานกว่า

3. การให้สินเชื่อประเภทเงินทุนหมุนเวียน (Working capital) แก่ลูกหนี้เพิ่มเติม เพื่อเสริมสภาพคล่องให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ กิจการสามารถจัดชั้นสินเชื่อดังกล่าวเป็นรายบัญชีได้ หากลูกหนี้มีกระแสเงินสดรองรับการชำระหนี้ หรือหากพิจารณาจากปัจจัยอื่นแล้วเห็นว่าลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้

4. ในการพิจารณาเปลี่ยนการจัดชั้นเป็น Stage 2 กิจการสามารถนำแนวทางการพิจารณาการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Significant Increase in Credit Risk: SICR) ของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามที่กำหนดในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ธปท. ฝนส.(23) ว. 276/2563 เรื่อง แนวทางในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 มาใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นได้ อย่างไรก็ตามกิจการยังคงต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินทุกฉบับที่มีผลบังคับใช้และเกี่ยวข้องกับการจัดทำงบการเงินของกิจการในแต่ละรอบระยะเวลารายงาน

2.2.2 การกั้นเงินสำรอง

1. กรณีลูกหนี้มีวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้ (unused credit line) กิจการสามารถคำนวณผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (expected credit loss) จากยอดสินเชื่อค้างเฉพาะส่วนของวงเงินที่เบิกใช้แล้วได้

ในกรณีที่การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (effective interest rate (EIR)) เดิมไม่สะท้อนประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับจากสินเชื่อนั้นแล้ว กิจการสามารถใช้ EIR ใหม่เป็นอัตราคิดคำนวณมูลค่าปัจจุบันของสินเชื่อกับที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ภายใต้แนวทางการให้ความช่วยเหลือตามหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยได้

หากกิจการเลือกใช้มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวใดตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทางเลือกดังกล่าว ข้อเท็จจริง และสถานการณ์ที่กิจการปฏิบัติตามหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องในหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง

2.3 แนวคิดการวิเคราะห์ห้วงการเงินธนาคารพาณิชย์

2.3.1 ธุรกิจธนาคารพาณิชย์

หมายความว่า การประกอบธุรกิจรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชนที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้และใช้ประโยชน์จากเงินนั้นโดยวิธีหนึ่งวิธีใด เช่น ให้สินเชื่อ ซื้อมาตัวแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด ซื้อมาเงินปรริวรดต่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์และให้หมายความรวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการแก่ประชาชนรายย่อย และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีข้อจำกัดการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ตราสารอนุพันธ์และธุรกรรมอื่นที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศแห่งใดแห่งหนึ่งถือหุ้นโดยตรงหรือทางอ้อมไม่ต่ำกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ หมายความว่า สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556)

2.3.2 อัตราส่วนมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์งบการเงินธนาคารพาณิชย์

อัตราส่วนมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์งบการเงินธนาคารพาณิชย์ สามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ (กฤษฎา เสกตระกูล, 2553)

1. อัตราส่วนด้านสภาพคล่อง (liquidity ratios)

สภาพคล่อง โดยปกติหมายถึง ความสามารถของกิจการในการชำระหนี้ระยะสั้น ในกรณีของธนาคารพาณิชย์จะหมายถึง ความสามารถในการชำระภาระผูกพันซึ่งรายการที่สำคัญได้แก่ เงินฝากที่ลูกค้านำมาฝากกับธนาคาร (deposits) เงินฝากที่ธนาคารได้จากลูกค้ามักจะถูกกระจายไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะรายการเงินให้กู้ยืมหรือสินเชื่อ การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์อยู่บนสมมติฐานว่าลูกค้าเงินฝากของธนาคารจะไม่เรียกหรือถอนเงินฝากกลับคืนพร้อม ๆ กัน ดังนั้นในระยะสั้น ๆ เมื่อลูกค้าโดยทั่วไปมาถอนเงินฝาก ธนาคารมีสภาพคล่องเพียงพอที่จะให้ลูกค้าถอนเงินได้ อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์สามารถพิจารณาได้ต่อไปนี้

1.1 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (loans to deposits)

อัตราส่วนนี้จะมีผลตรงกันข้ามกับอัตราส่วน primary assets to deposits เนื่องจากถ้าอัตราส่วน loans to deposits มีค่าสูงมาก ๆ หรือเพิ่มขึ้น จะแสดงว่าสภาพคล่องของธนาคารมีระดับลดลงเพราะอัตราส่วนที่สูง แสดงว่าธนาคารปล่อยสินเชื่อโดยใช้เงินทุนจากเงินฝาก แต่ถ้าระดับของอัตราส่วนใกล้เคียง ๆ กับ 1:1 หรือ 100% หรือเกินกว่านี้ จะสะท้อนว่าธนาคารจะเหลือขีดความสามารถในการปล่อยสินเชื่อได้น้อยลง การปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น การไปลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่อง การใช้จ่ายในการดำเนินงานจะนำเงินมาจากที่ใด ถ้านำมาจากการกู้ยืมระยะสั้น ภาระผูกพันของธนาคารจะเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงถึงสภาพคล่องของธนาคารจะลดลง

$$\text{อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (\%)} = \frac{\text{เงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินฝาก}}$$

2. อัตราส่วนด้านคุณภาพสินเชื่อ (loan asset quality ratios)

การปล่อยสินเชื่อ เป็นกิจกรรมหลักในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ การสร้างรายได้และการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ จะมาจากรายการสินเชื่อเป็นสำคัญ การตรวจสอบคุณภาพสินเชื่อของธนาคารจะทำให้เกิดความมั่นใจในการบริหารงานเพื่อสร้างรายได้และกำไรของธนาคาร และการทราบสภาพของคุณภาพสินเชื่อจะช่วยให้ประเมินได้ว่าสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์มากน้อยเพียงใด อัตราส่วนด้านคุณภาพสินเชื่อสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (loan loss reserve to gross loans)

โดยปกติการปล่อยสินเชื่อมักจะมีหนี้เสียเกิดขึ้นเสมอ เพราะเป็นการยากที่จะให้ลูกหนี้สินเชื่อทั้งหมดมีความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้เหมือนกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมภายนอก ซึ่งลูกค้านั้นคนรับไปไม่เหมือนกัน เช่น ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น อาจกระทบต่อธุรกิจ A มากกว่าธุรกิจ B เพราะธุรกิจ A มีกระบวนการดำเนินการที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้น้ำมันมากกว่า จึงทำให้ต้นทุนและราคาสินค้าต้องปรับตัวสูงขึ้นมากกว่าหรืออาจเป็นเพราะผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมภายในที่ต่างกัน เช่น ฝีมือในการบริหารงาน อุปนิสัยที่ซื้อตรงต่อการชำระเงินต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อคุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ในทางปฏิบัติ ธนาคารพาณิชย์มักจะมีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยกำหนดเป็นเกณฑ์ปกติจากสัดส่วนของหนี้สูญที่เกิดขึ้นในอดีตหรือในอดีตเทียบกับสินเชื่อรวม ในภาวะปกติที่สินเชื่อไม่มีปัญหา อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม จะอยู่ในระดับประมาณ 2-3% การสูงขึ้นของอัตราส่วนนี้ เป็นเครื่องชี้ว่าธนาคารควรระมัดระวังมากขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพของสินเชื่อ

$$\text{อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ(\%)} = \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}}$$

2.2 อัตราส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม (non-performing loans to gross loan)

สินเชื่อของธนาคารจะถูกจัดชั้นหรือแยกกลุ่มอยู่เป็นระยะ โดยพิจารณาจากการผิดนัดหรือหยุดชำระหนี้ ลูกหนี้สินเชื่อที่หยุดชำระหนี้จะกระทบต่อรายได้และกำไรของธนาคาร เพราะดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อเป็นรายได้หลักของธนาคารธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งจะสรุปสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (non-performing loans หรือ NPL) เอาไว้ ซึ่งถ้าเรานำตัวเลขมาเปรียบเทียบกับสินเชื่อรวม จะสะท้อนถึงสัดส่วนของหนี้ NPL ของธนาคารแห่งนั้น ยิ่งอัตราส่วนนี้สูงก็จะแสดงว่าธนาคารมีสินเชื่อด้วยคุณภาพมากขึ้น และยังคงเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการเพิ่มขึ้นด้วย

3. อัตราส่วนด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน (management efficiency ratios)

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ สามารถบ่งชี้ได้จาก อัตราส่วนทางการเงิน ต่อไปนี้

3.1 อัตราส่วนประสิทธิภาพการดำเนินงาน (efficiency ratio)

คำนวณจากค่าใช้จ่ายดำเนินงานหารด้วยรายได้รวมอัตราส่วนนี้วัดว่าธนาคารมีส่วนสำคัญของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ซึ่งประกอบไปด้วยหนี้สงสัยจะสูญ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ๆ เมื่อเทียบกับรายได้รวมเป็นอย่างไร ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าน้อยแสดงว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ดี

$$\text{อัตราส่วนประสิทธิภาพการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน}}{\text{รายได้รวม}}$$

4. อัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไร (profitability ratios)

การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อาจเริ่มได้จากการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิต่อส่วนผู้ถือหุ้น (return on equity หรือ ROE) ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงแสดงถึงโอกาสที่ผลตอบแทนจากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จะตกมาสู่ผู้ถือหุ้นของธนาคารจะมากด้วยเช่นกัน

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (Return on Asset: ROA)

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (\%)} \text{ (ROA)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}}$$

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อทุน (\%)} \text{ (ROE)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ทุนเฉลี่ย}}$$

5. คุณภาพด้านการจัดการหรือการบริหาร (Management Quality)

การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เป็นการวางแผนการจัดระเบียบและการควบคุมกำกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์จากเงินทุนขององค์กร เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถด้านการปฏิบัติการและประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร

5.1 รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (NIM)

$$\text{รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (NIM)} = \frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}}$$

5.2 อัตราส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งรายได้ที่มีค่าใช้จ่ายของธนาคารจะมาจากรายได้ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าบริการบริหารสินทรัพย์ รายได้จากบัตรเครดิต ซึ่ง

การวิเคราะห์จะทำเป็นอัตราส่วนโดยนำรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยหารด้วยรายได้ดอกเบี้ยรับสุทธิบวกด้วยรายได้ที่มีดอกเบี้ย

2.4 แนวคิดหลักการในการวิเคราะห์สินเชื่อ

การวิเคราะห์สินเชื่อโดยใช้หลัก 3P หรือ 5C นี้เป็นหลักการวิเคราะห์สินเชื่อที่ใช้ได้กับลูกค้าทุกรายการของธนาคาร (กฎหมาย เสกตระกูล, 2553)

หลักของ 3P

1. Purpose หรือ วัตถุประสงค์

การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะต้องรู้ก่อนว่าผู้กู้หรือลูกหนี้สินเชื่อต้องการเงินทุนเท่าใด ไปทำอะไรต้องการเงินทุนระยะสั้นเพื่อใช้หมุนเวียนในกิจการ หรือต้องการเงินทุนระยะยาวเพื่อสร้างโรงงาน เครื่องจักร การทราบความต้องการหรือวัตถุประสงค์จะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถจัดวงเงินสินเชื่อให้เหมาะสมกับลูกค้าได้

2. Payment หรือ ความสามารถในการชำระหนี้

การปล่อยสินเชื่อยังต้องดูด้วยว่า เมื่อลูกค้าได้เงินทุนไปใช้ในกิจการแล้วจะมีความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้หรือไม่ การวัดความสามารถข้างต้นนี้เป็นการวิเคราะห์ดูว่า เงินทุนที่ลูกค้าได้ไปนั้น ลูกค้านำไปลงทุนสินทรัพย์อะไร ถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่และสินทรัพย์เหล่านั้นทำให้เกิดรายได้และกำไรกับลูกค้าได้อย่างไร และลูกค้ามีกระแสเงินสดคงเหลือที่จะมาชำระหนี้คืนแก่ธนาคารได้หรือไม่ เท่าใดและในระยะเวลาเท่าใด

3. Protection หรือ การป้องกันความเสี่ยง

ในการปล่อยสินเชื่อของธนาคารให้ลูกค้านั้น ในบางครั้งลูกค้าแม้ว่าจะมีความสามารถในการชำระหนี้ได้แต่ก็ไม่ได้มีความเต็มใจที่จะชำระ หรือในบางกรณีเกิดภาวะของรายได้และกำไรของลูกค้าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ลูกค้าก็จะไม่สามารถชำระหนี้ได้ แม้ว่าจะเต็มใจชำระก็ตาม เหตุการณ์เหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทำให้ความเสียหายให้กับธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากเงินทูลส่วนใหญ่ที่นำมาปล่อยสินเชื่อนี้ก็จะมาจากเงินฝากจากประชาชนหรือเงินกู้จากเจ้าหนี้ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องมีความรับผิดชอบในเงินทุนเหล่านั้น เพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์จึงควรเรียกหลักประกันซึ่งอาจอยู่ในรูปสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ หรือ บุคคลค้ำประกัน ให้มีมูลค่าเหมาะสมและเพียงพอต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้

หลักของ 5C

1. Character หรือ คุณสมบัติของผู้กู้

การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้กู้ หมายถึง การพิจารณาผู้กู้ในด้านต่าง ๆ กรณีถ้าเป็นบุคคลจะพิจารณา เช่น ประสบการณ์ การศึกษา อายุ อุปนิสัย ความตั้งใจ กรณีเป็นบริษัทจะพิจารณาจากความพร้อมและประสบการณ์ของทีมงาน การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้กู้นี้ก็เพื่อให้มั่นใจได้ว่าลูกค้ำมีความตั้งใจและสามารถนำเงินทุนนี้ไปใช้ในการประกอบการให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ เป็นต้น

2. Capacity หรือ ความสามารถในการชำระหนี้

การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้สินเชื่อนี้จะคล้ายกับที่ได้อธิบายไปแล้วในกรณี Payment

3. Capital หรือ เงินทุน

การลงทุนในสินทรัพย์ของลูกค้ำนั้น ลูกค้ำควรมีเงินทุนของตนเองส่วนหนึ่งมาลงทุนด้วยธนาคารมักจะไม่นับสนุนโครงการที่จะขอเงินกู้ทั้ง 100% จากธนาคาร เพราะจะทำให้ภาระหนี้สินของโครงการอยู่ในระดับสูงซึ่งจะไปเพิ่มความเสี่ยงทางการเงินของกิจการให้สูงขึ้นด้วย

4. Collateral หรือ หลักประกัน

หลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์ร้องขอจากลูกค้ำนั้นก็เพื่อใช้ป้องกันความเสี่ยงเช่นเดียวกับที่ได้อธิบายไว้ในกรณี นั่นก็เพื่อใช้ป้องกันความเสี่ยง เช่นเดียวกับที่ได้อธิบายไว้ในกรณีของ Protection

5. Condition หรือ สภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่และแนวโน้ม

ในการปล่อยสินเชื่อนั้น แม้ว่าจะวิเคราะห์มาแล้วเป็นอย่างดีว่าลูกค้ำมีคุณสมบัติต่าง ๆ ตาม C ทั้ง 4 ข้อข้างต้นก็ยังไม่ได้หมายความว่าจะเป็นสินเชื่อที่ดีมีคุณภาพได้ ถ้าภาวะเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไม่เอื้ออำนวยเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารจึงจำเป็นต้องรู้ข้อมูลความเป็นไปของเศรษฐกิจระดับมหภาค ข้อมูลโครงสร้างและการแข่งขันในอุตสาหกรรมของธุรกิจนั้น เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสและอุปสรรคสำหรับธุรกิจนั้นประกอบการตัดสินใจให้สินเชื่อหรือไม่ต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องและการเร่งปรับโครงสร้างหนี้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อช่วยบรรเทาภาระให้ลูกหนี้ จึงส่งผลกระทบต่อข้อมูลในงบการเงินแต่ละปีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าจากการระบาดของโควิด-19 สร้างแรงกดดันทางธุรกิจและเป็นผลกระทบทางลบของธุรกิจธนาคาร ซึ่งในปัจจุบันภาคการธนาคารกำลังเผชิญกับแนวโน้มการปรับตัวเพิ่มขึ้นของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัส ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่มีสถานะการเงินที่อ่อนแอจะมีความเปราะบางอย่างมากต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อ โดยเฉพาะในกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัย หากอัตราการว่างงานปรับตัวเพิ่มขึ้น (จารุวรรณ เอี่ยมยิ่งพานิช, 2563)

แนวคิดมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ตามประกาศ สภาวิชาชีพบัญชีให้ใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย (สภาวิชาชีพบัญชี, 2563) ให้เป็นทางเลือกกับทุกกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามแนวทางในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ธปท.ผนส. (23) ว. 276/2563 เรื่อง แนวทางในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 และหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ธปท.ผนส.(01) ว. 380/2563 เรื่อง มาตรการการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้เพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2563 หรือ มาตรการอื่นใดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติม แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับการจัดชั้นลูกหนี้ที่เข้าตามลักษณะ โดยขอบเขตลูกหนี้ตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ หมายรวมถึงลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ ลูกหนี้ขนาดกลางและขนาดย่อม และลูกหนี้รายย่อย ซึ่งยังคงมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจหรือสามารถชำระหนี้ได้ในอนาคต และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

จากงานวิจัยของ Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche (2008) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินในประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างปี 2548-

2550 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพสินเชื่อและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร เป็นผลมาจากการจัดการสินทรัพย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษาบ่งชี้ว่าจำนวนของลูกค้าหนี้ที่ไม่สามารถชำระเงินคืนได้นั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อที่ไม่ได้เป็นไปอย่างรอบคอบ ส่งผลให้เกิดภาระในการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นตามปริมาณสินเชื่อที่มีปัญหา ซึ่งเป็นผลจากการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านสินเชื่อส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มสถาบันการเงินในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ที่ทำการศึกษาอิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและคุณภาพสินเชื่อมีอิทธิพลในเชิงลบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ พบว่า อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวมและอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้เชื่อ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ แต่มีผลการศึกษตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ จินห์หว่า เชื่องเมืองพาน (2552) ศึกษาความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย งานวิจัยของชนัดดา พาณิชลือชาชัย (2558) ศึกษาปัจจัยด้านสินเชื่อที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และงานวิจัยของ ปิยพงษ์ พุ่มนิษฐ์ และอัครนันท์ คิธสม (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและคุณภาพสินเชื่อ ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

ทั้งนี้งานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ทำการศึกษาอิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะพบว่าปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีอิทธิพลในเชิงลบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัดดา พาณิชลือชาชัย (2558) ทำการศึกษาปัจจัยด้านสินเชื่อที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พบว่า ปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีผลทิศทางตรงกันข้ามต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ PS Kingu, S Macha and R Gwahula, (2018) การศึกษาผลกระทบของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร

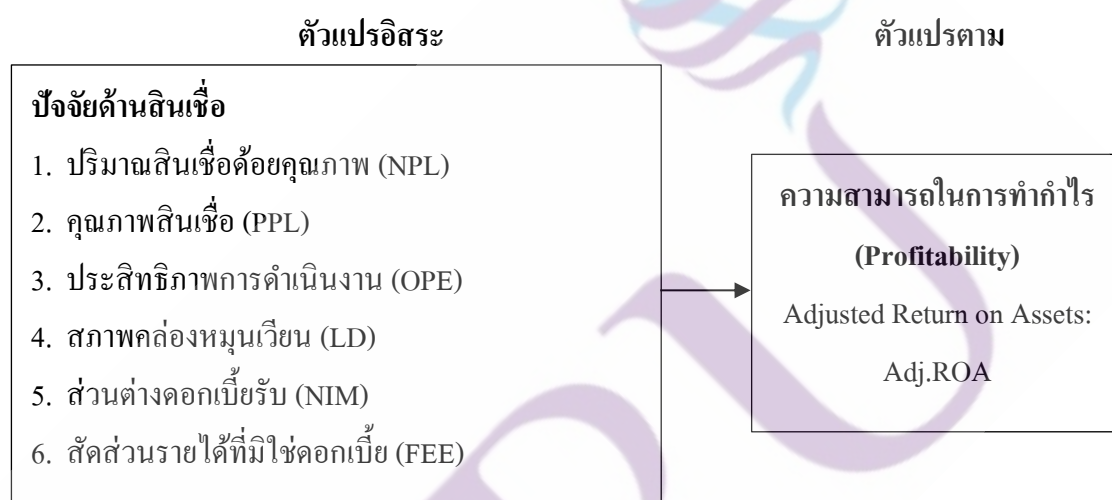
จากการศึกษาพบว่า การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในแทนซาเนีย สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ พบว่า รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) และงานวิจัยของ จินห์หวา เชื้อเมืองพาน (2552) พบว่า ส่วนต่างดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่าย มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน มีผลการศึกษาตรงกับ ชนิดา พานิชลือชาชัย (2558) พบว่า ปัจจัยด้านสินเชื่อกับผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย คือ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยไปในทิศทางเดียวกัน

ในขณะที่งานวิจัยของ ชนิดา พานิชลือชาชัย (2558) พบว่า ปัจจัยด้านสินเชื่อกับผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย คือ รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินห์หวา เชื้อเมืองพาน (2552) แต่ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) พบว่า รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ยไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ งานวิจัยของ ปิยพงศ์ พู่ณิษฐ์ และอัครนันท์ คิศจสม (2559) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐทั้ง 3 แห่ง ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ส่วนอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่าความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ สินเชื่อกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการทำกำไร จากงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ชนิดา พานิชลือชาชัย (2558) และ PS Kingu, S Macha and R Gwahula (2018) นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ จากงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ชนิดา พานิชลือชาชัย (2558) และ PS Kingu, S Macha and R Gwahula (2018) คุณภาพสินเชื่อ จากงานวิจัยของ Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche (2008) วิกานดา ใจสมุทร (2558) อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) จินห์หวา เชื้อเมืองพาน (2552) และปิยพงศ์ พู่ณิษฐ์ และอัครนันท์ คิศจสม (2559) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน จากงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) จินห์หวา เชื้อเมืองพาน (2552) ปิยพงศ์ พู่ณิษฐ์ และอัครนันท์ คิศจสม (2559) และ Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche (2008)

สภาพคล่องหมุนเวียน จากงานวิจัยของ ปิยพงศ์ พู่ณิษฐ์ และอัคนันท์ กิตสม (2559) ส่วนต่าง ดอกเบี้ยรับ จากงานวิจัยของ Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche (2008) วิกานดา ใจสมุทร (2558) อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) จินห์หว่าหา เชื้อเมืองพาน (2552) และปิยพงศ์ พู่ณิษฐ์ และ อัคนันท์ กิตสม (2559) สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย จากงานวิจัยของ ชนัดดา พานิชลือชาชัย (2558) จินห์หว่าหา เชื้อเมืองพาน (2552) และวิกานดา ใจสมุทร (2558)

2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

2.6.1 ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) วัดโดย อัตราส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม (หน่วย : ร้อยละ)

2.6.2 คุณภาพสินเชื่อ (PPL) วัดโดย อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม (หน่วย : ร้อยละ)

2.6.3 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) วัดโดย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (หน่วย : ร้อยละ)

2.6.4 สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) วัดโดย อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก (หน่วย : ร้อยละ)

2.6.5 ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) วัดโดย อัตราส่วนต่างดอกเบี้ยรับสุทธิ (หน่วย : ร้อยละ)

2.6.6 สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) วัดโดย อัตราส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (หน่วย : ร้อยละ)

ตัวแปรตาม

คือ ความสามารถในการทำกำไร วัดโดย Adjusted Return on Assets: Adj.ROA ตามแนวทางของ Bhojraj et al. (2009) และ Cohen & Zaroein (2010) อ้างใน เปรมารัช วัฒัย, พัชรนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม (2563)

$$\text{Adjusted Return on Assets}_{i,t} = \text{ROA}_{i,t} - \text{Median ROA}_{i,t}$$

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และการตั้งสมมติฐาน โดยได้ทำการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลในงบการเงินประจำปีของแต่ละธนาคาร ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ รายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จำนวน 11 บริษัท เป็นเป็นข้อมูลรายปีเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2563

ตารางที่ 3.1 แสดงรายชื่อบริษัทที่ทำการศึกษา

ลำดับ	ตัวย่อ	บริษัท
1	BAY	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
2	BBL	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
3	CIMBT	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)
4	KBANK	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
5	KKP	ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 3.1 แสดงรายชื่อบริษัทที่ทำการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	ตัวย่อ	บริษัท
6	KTB	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
7	LHFG	บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เซียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
8	SCB	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
9	TCAP	บริษัท ทูชนชาติ จำกัด (มหาชน)
10	TISCO	บริษัท ทีสโก้ไฟแนนซ์เซียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
11	TMB	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวิธีรวบรวมข้อมูลตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 วิธีการรวบรวมข้อมูลตัวแปรตาม ในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรตามคือ ความสามารถในการทำกำไร วัดโดย Adjusted Return on Assets : Adj.ROA ซึ่งคำนวณมาจาก ROA หักด้วย Median ROA โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินของแต่ละบริษัท ในปี พ.ศ. 2561-2563 ซึ่งข้อมูลดังกล่าว อยู่ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th)

3.2.2 วิธีการรวบรวมข้อมูลตัวแปรอิสระ ในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรอิสระคือ ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) คุณภาพสินเชื่อ (PPL) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) และสัดส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย (FEE) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงินของแต่ละบริษัท ในปี พ.ศ. 2561-2563 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอยู่ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) ของกลุ่มตัวอย่างโดยการประมวลข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตซึ่งเป็นข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary Data)

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลที่เป็นทุติยภูมิที่มีการเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2561-2563 ซึ่งศึกษาจากแหล่งข้อมูลดังนี้

3.3.1 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกมาศึกษา คือ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 11 บริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลจากฐานข้อมูลเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th)

3.3.2 ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ บทวิเคราะห์ ตำราเรียน และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ด้วย เพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในเนื้อหาและข้อมูลการนำเสนอ

3.3.3 สรุปข้อมูลการจากตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามให้เป็นตัวเลขและนำมาวิเคราะห์ผลในลำดับถัดไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือทางสถิติมาทำการประมวลผล และนำผลการทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่าความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยนี้ มีดังนี้

3.4.1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

อธิบายลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และแสดงรายชื่อบริษัทที่ทำการศึกษาคือ ธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2561 – 2563 รวมจำนวน 3 ปี

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปร (Descriptive Statistics)

อธิบายลักษณะข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา และนำข้อมูลที่ได้แสดงในรูปของค่าทางสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้จากข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละบริษัท ในการศึกษาประกอบด้วย ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) สถิติสำหรับการวัดค่ากลางของข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) สถิติสำหรับการวัดการกระจายของข้อมูล คือ ค่าเบี่ยงเบน (Standard Deviation)

3.4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Coefficient)

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) เพื่อดูทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์นี้ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 1.0 ถึง -1.0 ซึ่งหากมีค่าใกล้ -1.0 นั้นหมายความว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมากในเชิงตรงกันข้าม หากมีค่าใกล้ 1.0 นั้นหมายความว่า

ว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันโดยตรงอย่างมาก และหากมีค่าเป็น 0 นั้นหมายความว่า ตัวแปรทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน

3.4.4 การวิเคราะห์สมมติฐาน

การวิเคราะห์สมมติฐาน โดยสมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าของตัวแปรต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการความสัมพันธ์ของข้อมูล ซึ่งจะสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางแสดงค่าจากการใช้เครื่องมือทางสถิติ โดยจะแสดงค่าความสัมพันธ์โดยอ้างอิงจากสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือที่นัยสำคัญ 0.05 ซึ่งความสัมพันธ์ที่ได้ จะมีความน่าจะเป็น ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน หรือ ความสัมพันธ์ที่มีทิศทางตรงกันข้าม โดยความสัมพันธ์ที่สอดคล้องแปรผันด้วยค่าคงที่ และ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องโดยแปรผันด้วยค่าไม่คงที่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในการศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 11 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2561-2563 โดยรายละเอียดในการนำเสนอแบ่งเป็น 2 ส่วน คือการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 4.1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปร (Descriptive Statistics)
- 4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Coefficient)
- 4.4 การวิเคราะห์สมมติฐาน

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

4.4.2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

4.4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

4.4.5 ผลการวิเคราะห์ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

4.4.6 ผลการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย (FEE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

4.1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2561 – 2563 รวมจำนวน 3 ปี แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 กลุ่มบริษัทที่ทำการศึกษา

ลำดับ	ตัวย่อ	บริษัท
1	BAY	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
2	BBL	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
3	CIMBT	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)
4	KBANK	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
5	KKP	ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน)
6	KTB	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
7	LHFG	บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เชียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
8	SCB	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
9	TCAP	บริษัท ทูนคริสิต จำกัด (มหาชน)
10	TISCO	บริษัท ทีเอสโกไฟแนนซ์เชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
11	TMB	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนบริษัทที่ทำการศึกษา พบว่า มีจำนวน 11 บริษัท อยู่ในหมวดธุรกิจธนาคาร (Banking) ทั้งหมด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปร (Descriptive Statistics)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเพื่อต้องการทราบคุณลักษณะทั่วไปของตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้สถิติต่าง ๆ ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) สถิติสำหรับการวัดค่ากลางของข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) สถิติสำหรับการวัดการกระจายของข้อมูล คือ ค่าเบี่ยงเบน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	Min	Max	Mean	Median	Std.Dev
NPL	1.550	4.700	3.080	2.960	0.880
PPL	1.140	8.400	4.398	4.400	1.671
OPE	36.400	63.500	46.374	45.320	6.325
LD	84.300	137.700	100.733	96.940	12.164
NIM	0.018	7.600	3.276	3.300	1.447
FEE	-18.000	43.240	23.895	25.000	12.164
Adj.ROA	-1.270	3.970	0.111	0.000	0.913

ตารางที่ 4.3 รายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	คำอธิบาย
NPL	ปริมาณสินเชื่อด้วยคุณภาพ วัค โดย อัตราส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม
PPL	คุณภาพสินเชื่อ วัค โดย อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม
OPE	ประสิทธิภาพการดำเนินงาน วัค โดย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม
LD	สภาพคล่องหมุนเวียน วัค โดย อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก
NIM	ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ วัค โดย อัตราส่วนต่างดอกเบี้ยรับสุทธิ
FEE	สัดส่วนรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย วัค โดย อัตราส่วนรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย
Adj.ROA	ความสามารถในการทำกำไร วัค โดย Adjusted Return on Assets: Adj.ROA คำนวณมาจาก ROA หักด้วยค่า Median ROA
i, t	บริษัทที่นำมาศึกษา และปีที่นำมาศึกษา
ϵ_t	ค่าความคลาดเคลื่อน (Abnormal) ของตัวแปร

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. ปริมาณสินเชื่อต่อคุณภาพ (NPL) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ 1.550 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 4.700 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 3.080 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 2.960 และค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 0.880

2. คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ 1.140 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 8.400 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 4.398 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 4.400 และค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 1.671

3. ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ 36.400 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 63.500 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 46.374 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 45.320 และ ค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 6.325

4. สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ 84.300 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 137.700 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 100.733 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 96.940 และค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 12.164

5. ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ 0.018 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 7.600 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 3.276 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 3.300 และค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 1.447

6. สัดส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย (FEE) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ -18.000 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 43.240 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 23.895 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 25.000 และค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 12.164

7. ความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) มีค่าต่ำสุด (Min) ร้อยละ -1.270 ค่าสูงสุด (Max) ร้อยละ 3.970 ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ 0.111 ค่ามัธยฐาน (Median) ร้อยละ 0.000 และค่าเบี่ยงเบน (Std.Dev) ร้อยละ 0.913

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Coefficient)

ในการศึกษานี้มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรก่อนการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพร้อมทั้งตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน โดยหากค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบแสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน แต่หากค่าเป็นบวกแสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และถ้าหากมีค่าเป็น 0 หมายความว่าตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ค่า r ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้อธิบายถึงระดับของค่า r ดังนี้ (ชูศรี วงศ์ธนะ, 2553)

1. ถ้าค่า r เข้าใกล้ 1 หรือประมาณ 0.70 – 0.90 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
2. ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0.50 หรือประมาณ 0.30 – 0.70 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
3. ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0.00 หรือประมาณ 0.00 – 0.30 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
4. ถ้าค่า r เป็น 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงแต่อาจมีความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น

จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าผลการวิเคราะห์ไม่มีตัวแปรอิสระตัวแปรใดในการศึกษาครั้งนี้ที่มีความสัมพันธ์จนเกิดปัญหา โดยผู้ศึกษาได้จำแนกตัวแปรอิสระ ซึ่งแสดงในตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Coefficient)

	NPL	PPL	OPE	LD	NIM	FEE	Adj.ROA
NPL							
PPL	0.226						
OPE	0.591**	0.033					
LD	-0.098	-0.114	-0.117				
NIM	0.213	0.131	0.216	0.612**			
FEE	-0.022	0.110	-0.444**	0.062	-0.124		
Adj.ROA	-0.097	0.009	-0.052	0.187	0.360*	0.061	

หมายเหตุ **. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.5 สรุปทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับที่	การจำแนกตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์
1	ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของปริมาณสินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPL)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
2	ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของคุณภาพสินเชื่อ (PPL)	ทิศทางเดียวกัน (+)
3	ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE)	ทิศทางตรงกันข้าม (-)
4	ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของสภาพคล่องหมุนเวียน (LD)	ทิศทางเดียวกัน (+)
5	ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM)	ทิศทางเดียวกัน (+)
6	ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE)	ทิศทางเดียวกัน (+)

จากตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.5 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของปริมาณสินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPL) ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของคุณภาพสินเชื่อ (PPL) ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของสภาพคล่องหมุนเวียน (LD) ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) และค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแต่ละคู่พบว่า

ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของปริมาณสินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPL) กับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ($r = -0.097$) อาจกล่าวได้ว่าหากปริมาณสินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPL) เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรลดลง

ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของคุณภาพสินเชื่อ (PPL) กับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.009$) อาจกล่าวได้ว่าหากจำนวนคุณภาพสินเชื่อ (PPL) เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นด้วย

ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) กับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ($r = -0.052$) อาจกล่าวได้ว่าหากประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรลดลง

ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของสภาพคล่องหมุนเวียน (LD) กับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.187$) อาจกล่าวได้ว่าหากสภาพคล่องหมุนเวียน (LD) เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นด้วย

ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) กับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.360$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรืออาจกล่าวได้ว่าหากส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) ที่วัดโดยอัตราส่วนดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นด้วย

ค่าที่แตกต่างจากระดับปกติ ของสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) กับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.061$) อาจกล่าวได้ว่าหากสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นด้วย

จากการทดสอบสามารถสรุปได้ว่า ถึงแม้ว่าตัวแปรอิสระจะมีสหสัมพันธ์ระหว่างกันแต่อยู่ในระดับที่ต่ำถึงต่ำมาก และจากการสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ส่วนปริมาณสินเชื่อต่อยคุณภาพ (NPL) คุณภาพสินเชื่อ (PPL) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) และสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ในด้านใดเลย

4.4 การวิเคราะห์สมมติฐาน

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยมีสมการ ดังนี้

$$\text{Adj.ROA}_i = \alpha_0 + \beta_1(\text{NPL}_{i,t}) + \beta_2(\text{PPL}_{i,t}) + \beta_3(\text{OPE}_{i,t}) + \beta_4(\text{LD}_{i,t}) + \beta_5(\text{NIM}_{i,t}) + \beta_6(\text{FEE}_{i,t}) + \varepsilon_i$$

โดยแสดงรายละเอียดการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	Enter Method			t	P value
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	0.880	2.528		0.348	0.730
NPL	-0.225	0.250	-0.217	-0.900	0.376
PPL	-0.027	0.104	-0.049	-0.256	0.800
OPE	0.000	0.038	0.003	0.012	0.990
LD	-0.013	0.019	-0.178	-0.722	0.477
NIM	0.340	0.160	0.539	2.219	0.043*
FEE	0.011	0.016	0.141	0.668	0.510
R ²	0.190				
Adj. R ²	0.003				
F	1.015				
Sig. F	0.437				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_1 : ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

จากผลการวิเคราะห์ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) พบว่า ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (p-value มีค่าเท่ากับ 0.376 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05) จึงสรุปได้ว่า ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA)

4.4.2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_2 : คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

จากผลการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ (PPL) พบว่า คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (p-value มีค่าเท่ากับ 0.800 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05) จึงสรุปได้ว่า คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA)

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_3 : ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (p-value มีค่าเท่ากับ 0.990 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05) จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA)

4.4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_4 : สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

จากผลการวิเคราะห์สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) พบว่า สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร

(Adj.ROA) ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (p-value มีค่าเท่ากับ 0.477 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05) จึงสรุปได้ว่า สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA)

4.4.5 ผลการวิเคราะห์ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_5 : ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

จากผลการวิเคราะห์ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) พบว่า ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 95% กับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (p-value มีค่าเท่ากับ 0.043 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05) จึงสรุปได้ว่า ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการทำกำไร และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของส่วนต่างดอกเบี้ยรับมีค่าเท่ากับ 0.340 อาจกล่าวได้ว่าส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) ซึ่งวัดโดยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่าย (รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดโดย Adjusted Return on Assets : Adj.ROA เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.340

4.4.6 ผลการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

H_6 : สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

จากผลการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) พบว่า สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA) ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (p-value มีค่าเท่ากับ 0.510 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05) จึงสรุปได้ว่า สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร (Adj.ROA)

ตารางที่ 4.7 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับที่	สมมติฐานการศึกษา	ผลการทดสอบสมมติฐาน	p-value
1	ปริมาณสินเชื่อต่อคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.376
2	คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.800
3	ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.990
4	สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.477
5	ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 95%	0.043
6	สัดส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่าย (FEE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.510

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การสรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา ผู้ศึกษาจะนำเสนอสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และการอภิปรายผลการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นการสนับสนุนผลการศึกษา นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.3 ข้อจำกัด

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษารวบรวม วิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.1.2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.1.4 ผลการวิเคราะห์สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.1.6 ผลการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (FEE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลการศึกษาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ซึ่งผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 อภิปรายผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษา พบว่า ปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ที่ทำการศึกษาอิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) พบว่า ปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจาก สินเชื่อของธนาคารจะถูกจัดชั้นหรือแยกกลุ่มอยู่เป็นระยะ โดยพิจารณาจากการผิดนัดหรือหยุดชำระหนี้ ลูกหนี้สินเชื่อที่หยุดชำระหนี้ไม่กระทบต่อรายได้และกำไรของธนาคาร แสดงว่าธนาคารมีสินเชื่อของธนาคารยังไม่ถูกจัดชั้นเป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ แต่ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ ชนิตดา พานิชลือชาชัย (2558) พบว่าปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีผลในทิศทางตรงกันข้ามต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และงานวิจัย

ของ PS Kingu, S Macha and R Gwahula (2018) พบว่าการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในแทนซาเนีย

5.2.2 อภิปรายผลการศึกษาผลการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพสินเชื่อ (PPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียเงินให้สินเชื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตดา พาณิชลือชาชัย (2558) ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาโทด้านสินเชื่อที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พบว่าคุณภาพสินเชื่อ เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย แต่เป็นอิทธิพลเชิงลบ ทั้งนี้จะพบว่า เนื่องจาก ในสถานการณ์ Covid-19 ธปท. ได้มีมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ โดยการปรับโครงสร้างหนี้ ส่งผลให้เกิดภาระในการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียเงินเพิ่มขึ้นตามปริมาณสินเชื่อที่มีปัญหา แต่ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ของกลุ่มธนาคารตัวอย่างยังไม่ถูกจัดชั้นเป็นสินเชื่อค้ำประกันหรือสินเชื่อที่มีปัญหา การบริหารจัดการด้านสินเชื่อจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิกานดา ใจสมุทร (2558) ที่ทำการศึกษาอิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าคุณภาพสินเชื่อมีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche (2008) พบว่า คุณภาพสินเชื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร

5.2.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพการดำเนินงาน (OPE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนประสิทธิภาพการดำเนินงาน คำนวณจากค่าใช้จ่ายดำเนินงานหารด้วยรายได้รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพงษ์ พุฒินิชย์ และอัครนันท์ คิตสม (2559) ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาโทที่ส่งต่อความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ พบว่า อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ที่ทำการศึกษาอิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่

ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์แต่มีอิทธิพลในเชิงลบ โดยข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาบ่งชี้ว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ดี เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานประกอบไปด้วย หนี้สงสัยจะสูญ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ๆ ในสถานการณ์ Covid-19 ไม่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไร ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche (2008) พบว่า คุณภาพสินเชื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตตา พานิชลือชาชัย (2558) พบว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) พบว่า มีอิทธิพลกับความสามารถในการทำกำไร แต่ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ จินห์หว่า เชื้อเมืองพาน (2552) ที่ไม่สามารถอธิบายความสามารถในการทำกำไรของธนาคารทั้งระบบได้

5.2.4 ผลการวิเคราะห์สภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษาพบว่าสภาพคล่องหมุนเวียน (LD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพงศ์ พุฒิชัย และอัคนันท์ ทิศสม (2559) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ พบว่า อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ โดยข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาบ่งชี้ว่าธนาคารมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี ธนาคารมีสภาพคล่องเพียงพอที่จะให้ลูกค้าถอนเงินได้ โดยชี้วัดด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ในสถานการณ์ Covid-19 ธนาคารไม่มีการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น เนื่องจากใช้มาตรการของ ธปท. จะช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไร

5.2.5 ผลการวิเคราะห์ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษาพบว่าส่วนต่างดอกเบี้ยรับ (NIM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตตา พานิช

ลือชาชัย (2558) ทำการศึกษาปัจจัยด้านสินเชื่อที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า รายได้ดอกเบียสุทธิ มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าส่วนต่างดอกเบียรับซึ่งวัดโดยส่วนต่างอัตราดอกเบียรับและดอกเบียจ่าย (รายได้ดอกเบียสุทธิ) เพิ่มขึ้น จะทำให้ความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดโดย Adjusted Return on Assets : Adj.ROA เพิ่มขึ้นด้วย แสดงว่า ธนาคารมีการวางแผนการจัดระเบียบและการควบคุมกำกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์จากเงินทุนขององค์กร เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถด้านการปฏิบัติการและประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินห์หว่าหา เชื้อเมืองพาน (2552) พบว่า ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ คือ ส่วนต่างอัตราดอกเบียรับและจ่าย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) พบว่า ส่วนต่างดอกเบียสุทธิ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) พบว่า รายได้ดอกเบียสุทธิ มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

5.2.6 ผลการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบีย (FEE) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร

ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบีย (FEE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินห์หว่าหา เชื้อเมืองพาน (2552) พบว่า อัตราส่วนค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวม มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารในทิศทางเดียวกัน แต่ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ ชนิดา พานิชลือชาชัย (2558) พบว่า รายได้ที่มีใช้ดอกเบีย ที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไร ทั้งนี้ยังตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ วิกานดา ใจสมุทร (2558) ทำการศึกษาอิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า รายได้ที่มีใช้ดอกเบียไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรายได้ที่มีใช้ดอกเบียของธนาคารจะมาจากรายได้ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าบริการบริหารสินทรัพย์ รายได้จากบัตรเครดิตไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 และตรงกันข้ามกับ

งานวิจัยของ อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม (2554) พบว่า อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้รวม ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

5.3 ข้อจำกัด

ข้อจำกัดที่พบในการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสินเชื่อกับความสามารถในการทำกำไร ในสถานการณ์ Covid-19 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีประเด็นดังต่อไปนี้

5.3.1 ในช่วงสถานการณ์ Covid-19 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องและการเร่งปรับโครงสร้างหนี้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อช่วยบรรเทาภาระให้ผู้กู้หนี้ จึงส่งผลกระทบต่อข้อมูลในงบการเงินแต่ละปีที่แตกต่างกัน

5.3.2 การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้ศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระยะเวลา 3 ปี คือเหตุการณ์ก่อนเกิดสถานการณ์และเมื่อเกิดสถานการณ์ Covid-19 การศึกษาในครั้งต่อไปอาจขยายขอบเขตการศึกษาออกไป เช่น ทำการศึกษาเป็นรายไตรมาส เนื่องจากด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 นั้น ประกาศใช้ชั่วคราว ซึ่งจะขึ้นอยู่กับช่วงสถานการณ์ที่มีผลกระทบรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจการศึกษาเป็นรายไตรมาส ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษามีความชัดเจนมากขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้น ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ สามารถทำให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร เจ้าของกิจการ ใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการลงทุนในอนาคตและคาดการณ์สภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

(1) ควรจะมีการศึกษาในกลุ่มธุรกิจการเงินทั้งหมด ที่ไม่ได้อ้างอิงในช่วงสถานการณ์ Covid-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างของความสามารถในการทำกำไร ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

(2) ควรจะมีการศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างอัตราส่วนที่ใช้เป็นตัวแทนความสามารถในการทำกำไร ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ว่ามีอัตราส่วนอื่นอะไรบ้าง เพื่อมาพิจารณาเลือกใช้อัตราส่วนที่ต้องการศึกษาเป็นตัวแทนความสามารถในการทำกำไร ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น ผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น สามารถเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไร ได้ผลหรือแตกต่างกันหรือไม่

(3) ควรเลือกใช้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่ที่ใช้อธิบายหรือเป็นตัวกำหนดปัจจัยเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรเพิ่ม เช่น ขนาดธนาคาร อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (GDP) อัตราส่วนหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ (BD) อัตราส่วนเงินฝากรวมต่อสินทรัพย์รวม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤษฎา เสกตระกูล. (2553). การวิเคราะห์งบการเงินธนาคารพาณิชย์. สืบค้น 5 มีนาคม 2564, จาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/TSI-Article_Inv_EQ_012.pdf
- คมน์ ไทรงาม. (2563). ปรับโครงสร้างหนี้ ผู้ภัยเศรษฐกิจจากโควิด-19. สืบค้น 20 มีนาคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net/columns/news-448346>
- จารุวรรณ เอี่ยมยิ่งพานิช. (2563). โควิด 19 ส่งผลกระทบต่อธุรกิจเบงก์. สืบค้น 8 มีนาคม 2564, จาก <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?release=y&ref=M&id=V01JQThha3UvTDQ9>
- จินห์หา เชื้อเมืองพาน. (2552). ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชนัดดา พานิชลือชาชัย. (2558). ปัจจัยด้านสินเชื่อที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). ผลกระทบโควิด 19 ต่อตลาดแรงงานไทย. สืบค้น 21 มีนาคม 2564, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_12Oct2020.aspx
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). การปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการรายงานข้อมูล. สืบค้น 3 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FPG/2563/ThaiPDF/25630049.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). แนวนโยบาย เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้. สืบค้น 20 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FPG/2561/ThaiPDF/25610277.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย. สืบค้น 18 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bot.or.th/covid19/Pages/content/retail/asures-phase1/default.aspx>

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). หลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงการแก้ไขปัญหานี้. สืบค้น 18 มีนาคม 2564, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/229/T_0045.PDF
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). หลักเกณฑ์การจัดตั้งและการกักเงินสำรองของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ. สืบค้น 18 มีนาคม 2564, จาก <ps://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FPG/2562/ThaiPDF/25620216.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). ธุรกิจการเงินที่ ๒๒๓. กำกับดูแลและตรวจสอบ. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/Scope/Documents/scope.pdf>
- นริศ สถาผลเดชา. (2563). วิฤติโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย. สืบค้น 13 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/892797>
- บุญเลิศ กมลชนกกุล. (2563). 5 ญูญเจสำคัญเพื่อรับมือ โลกหลังวิฤติโควิด-19 ของกลุ่มธุรกิจธนาคารและตลาดทุน. สืบค้น 12 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.pwc.com/th/en/pwc-thailand-blogs/blog-20200826.html>
- ปิยพงศ์ พู่วณิช และอัครนันท์ คิศจสม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เปรมารัช วัฒนาลัย, พัชนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม. (2563). การจัดการกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจ และการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิกานดา ใจสมุทร. (2558). อิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ. (2563). โรคระบาดไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19): ผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยและกลยุทธ์ในการฟื้นฟูกิจการ. สืบค้น 12 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jar/article/view/245007>

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2564. จาก

<https://www.tfac.or.th/upload/9414/V703Vw8igk.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). ธุรกิจสถาบันการเงิน. สืบค้น 5 มีนาคม 2564. จาก

https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/LawsAndRegulations/DocLib_ThaiLaw/Law_T31_Institution.pdf

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส 1 ปี 2563. สืบค้น 12 กุมภาพันธ์ 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=10260&filename=index

อรุณรัตน์ ลิขิตทางธรรม. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

Daniel A. Cohen & Paul Zarowin. (2010). Accrual-based and real earnings management activities around seasoned equity offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 2-19.

Dwi Martani and Ronald Ricky Munaiseche. (2008). Factors affecting profitability of multi-finance company in Indonesia. *China-USA Business Review*, 53

Maria Nicola et al. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7162753/>

PS Kingu, S Macha and R Gwahula, 2018. Impact of Non-Performing Loans on Bank's Profitability: Empirical Evidence from Commercial Banks in Tanzania, 71-79

Sanjeev Bhojraj, Paul Hribar, Marc Picconi & John M. McInnis. (2009). Making Sense of Cents: An Examination of Firms That Marginally Miss or Beat Analyst Forecasts. *The Journal of Finance*, 64(5), 2361-2388.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวปนัดดา วงษ์ศิริ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2560 บัณฑิตพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ปัจจุบันอาจารย์สอนแผนกการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยี

ฐานเทคโนโลยี 290/1 ถ.พรมแดน แขวงบางบอน เขต

บางบอน กทม. 10150 โทรศัพท์ 02-453-0800

